

EVOLUȚIA VETRELOR AȘEZĂRILOR RURALE ÎN FUNCȚIE DE
MODIFICAREA POTENȚIALULUI DE COMUNICAȚIE
(exemplificări din județul Cluj)

V. Surdu*

Este cunoscută influența pozitivă a căilor de comunicație asupra dezvoltării și prosperității așezărilor umane. Literatura de specialitate ne oferă numeroase exemple de așezări care au prosperat, stagnat sau regresat în evoluția lor ca urmare a faptului că au fost sau nu conectate la rețelele principale de căi de comunicație. Geograful V i d a l d e l a B l a - c h e menționează faptul că America de Nord a fost cucerită de calea ferată, în vestul continentului dezvoltându-se o serie de orașe ca urmare a transformării vechilor gări. În lungul magistralei feroviare transsiberiene au luat ființă numeroase orașe. Tot atât de adevărat este faptul că localitățile ocolite de principalele drumuri au cunoscut o evoluție lentă sau au regresat. Nu întâmplător în cercetarea geografică se acordă o importanță deosebită poziției așezărilor în raport cu principalele artere de circulație. În general, satul românesc, din cauza condițiilor istorice, s-a dezvoltat de cele mai multe ori retras din calea drumurilor principale din vechime, lucru lesne de înțeles în condițiile unei permanente amenințări și nesiguranțe.

Apariția căilor ferate și a automobilului, în paralel cu modernizarea arterelor de circulație și a mijloacelor de transport marchează începutul migrării satelor la „drumul cel mare”

Trebuie menționat faptul că în comparație cu șoselele, căile ferate au atras mai puțin. Aceasta, din cauză că ele, în

x Catedra de geografie, Universitatea "Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca

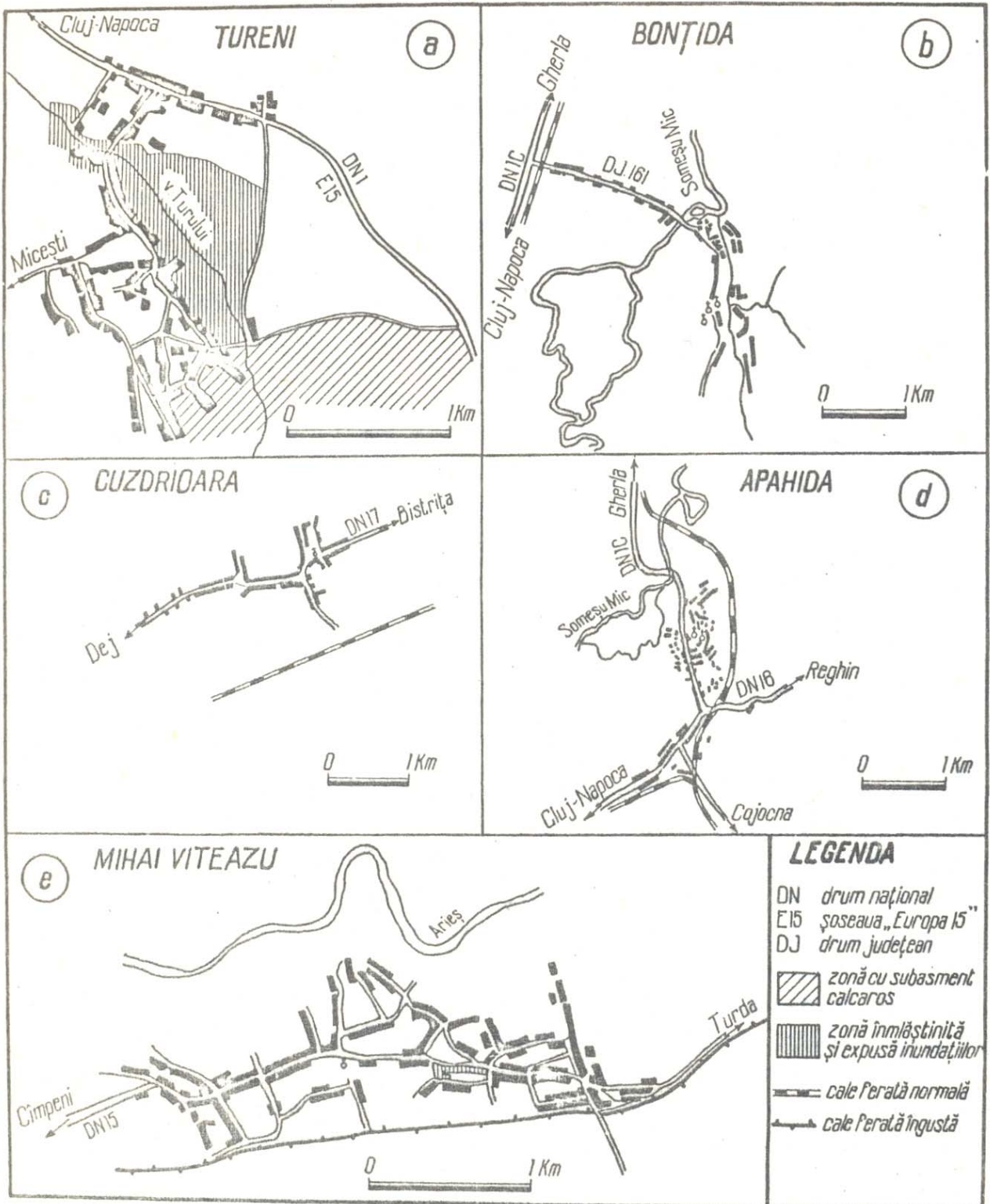

Fig. 1 - Tendințe de evoluție a veștelor de sate spre căile principale de comunicație (exemplificări din județul Cluj).

general, se încadrează discordant în fizionomia așezărilor și nu pot fi utilizate de către locuitori pentru propriile lor mijloace de transport.

Procesul de „migrare” a vetrelor de sat la șosele se accentuează după modernizarea acestora și intensificarea traficului. Una din cauzele care a declanșat și a întreținut acest fenomen a fost menținerea în stare de slabă viabilitate a drumurilor secundare care făceau racordul cu șoseaua.

În migrarea vetrelor de sat la șosea se ține cont și de influența condițiilor fizico-geografice. Astfel, localitatea Tureni, amplasată în majoritate pe dreapta Văii Turului și gravitând spre orașul Turda, în evoluția vetrei nu urmează drumul cel mai scurt spre oraș și spre șosea deoarece subasamentul calcaros nu permite reținerea apelor potabile. Vatra satului evită de asemenea lunca mlăștinoasă și supusă frecvent inundațiilor. Se reorganizează astfel un nou „trup” de sat la șoseaua națională nr. 1 (E 15) și în lungul drumului de racord, în condițiile unui teren în pantă, dar cu apa potabilă la adâncime convenabilă și ferit de inundații (fig. 1a). Alteori se înving cursuri de apă, satul vrînd să ajungă cu orice preț la șosea și calea ferată (fig. 1b), chiar dacă uneori este expus inundațiilor. În condițiile amenajării unor stații de cale ferată în apropierea satului și a traversării localității de șosea, aceasta evoluează în ambele sensuri (atît în lungul șoselei cît și către calea ferată, fig. 1c).

Nodurile de cale ferată, combinate cu cele rutiere determină atît migrarea vetrei cît și conturarea unui nou nucleu central (fig. 1d).

Alteori, sate ale căror vetre s-au conturat într-o formă geometrică optimă se extind exagerat în lungul drumului, chiar în condițiile unor rezerve interne de spațiu (fig. 1e).

Fără a minimaliza rolul pozitiv în economia și fizionomia așezărilor rurale a arterelor moderne de circulație, se impun cîteva observații critice:

- vetrele de sat migrează la șoselele naționale cu trafic intens contribuie la „strangularea” circulației rutiere și creează imposibilitatea de lărgire și modernizare a căilor rutiere,

în concordanță cu necesitățile de trafic;

- se realizează o ocupare extensivă a teritoriului în dis-
cordanță cu orientările actuale privind modernizarea și siste-
matizarea așezărilor rurale din țara noastră;

- sînt necesare cheltuieli suplimentare pentru echiparea
tehnică-edilitară;

- în anumite situații, vatra satului se expune unor peri-
cole de ordin natural (inundații) și crește pericolul de acci-
dente pentru populație.

L'ÉVOLUTION DES EMPLACEMENTS DES LOCALITES RURALES EN FONCTION DE LA MODIFICATION DU POTENTIEL DE COMMUNICATION

S o m m a i r e

La modernisation des routes principales de communications
a déterminé la migration des localites rurales en direction
de ceux-ci. Le travail presente quelques formes de cette migra-
tion.

F i g u r e s

Fig. 1 (a,b,c,d,e) - Les formes de migrations des localites ru-
rales vers les routes modernes de communications (exemples des
județ Cluj, România).

BIBLIOGRAFIE

BEAUJEU-GARNIER JAQUELINE, CHABOT G., 1971. - Geografia urbană-
Ed. Stiințifică, București.

BOLD I., MATEI MIOARA, SĂBĂDEANU P., 1974. - Sistematiizare ru-
rală- Ed. Tehnică, București.

... Legea nr. 58/1974 privind sistematiizarea teritoriului și
localităților urbane și rurale.